

Sygn. akt II CSK 187/08

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Helena Ciepla (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z powództwa Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w A.

przeciwko Gminie K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 2 października 2008 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 31 maja 2007 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 31 maja 2008 r. sprostował wyrok Sądu Okręgowego w S. z dnia 3 listopada 2006 r. przez wpisanie jako strony pozwanej Gminy K. i oddalił apelację pozwanej od tego wyroku, którym zasądzone od niej na rzecz strony

powodowej kwotę 1.673.700 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 15 sierpnia 2005 r., opierając rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i wnioskach.

Pozwana Gmina w dniu 25 lipca 2005 r. przedstawiła powodowemu Funduszowi sprawozdanie Oś-4g z gospodarowania gminnym funduszem ochrony środowiska i gospodarki wodnej za rok 2004, wykazujące ogólny wpływ w kwocie 2.734.536 zł w tym z tytułu:

kar – 21.296 zł,

opłat za usuwanie drzew i krzewów – 2.712.240 zł,

innych opłat – 1000 zł,

przychód gminnego funduszu w kwocie 1.060.835,30 zł.

Z tytułu przychodów z funduszy i ochrony środowiska nie przekazano żadnej nadwyżki do funduszu wojewódzkiego, bowiem z uwagi na przyjęcie, że należności stanowiące opłaty i kary za usuwanie drzew i krzewów nie są opłatami za korzystanie ze środowiska, nie wyliczono żadnej nadwyżki podlegającej przekazaniu.

Sąd Apelacyjny podzielił tak poczynione ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego oraz dokonaną przez ten Sąd ocenę jurydyczną przyjmującą, że zgodnie z art. 401 ust. 1 ustawy dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska przychodami funduszy ochrony środowiska są również wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych pobieranych na podstawie ustawy oraz przepisów szczególnych, w tym też na podstawie decyzji, o której mowa w art. 362 ust. 3 tej ustawy. Przepis art. 402 ust. 5 ustawy stanowiący, że wpływy z tytułu opłat i kar za usuwanie drzew i krzewów stanowią w całości przychód gminnego funduszu gminy, z której terenu usunięto drzewa i krzewy nie niweczy obowiązku przekazania przez gminę nadwyżki przychodów, a więc także nadwyżki przychodów z tytułu usuwania drzew i krzewów na rzecz funduszu wojewódzkiego. Przeciwnie przepis ten koresponduje z art. 404 ust. 1 zgodnie z którym gminy i powiaty, w których przychody funduszy ochrony środowiska, o jakich mowa w art. 401 ust. 1 są większe niż 10 - krotność średniej krajowej przychodów z roku poprzedniego przekazują nadwyżkę z tytułu tych przychodów do właściwego funduszu wojewódzkiego.

Pozwana Gmina w skardze kasacyjnej opartej na obu podstawach wymienionych w art. 398³ § 1 k.p.c. zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego w całości i zarzuciła naruszenie art. 401 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że do opłat za korzystanie ze środowiska, o których mowa w tym przepisie, należą opłaty za usuwanie drzew i

krzewów pobierane na podstawie art. 84 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880).

W ramach drugiej podstawy kasacyjnej zarzuciła naruszenie art. 386 § 3 w związku z art. 379 pkt 1 i art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. przez rozpoznanie sprawy należącej do postępowania administracyjnego;

Art. 350 § 1 i 3 k.p.c. przez niewłaściwe zastosowanie polegające na sprostowaniu mylnego oznaczenia strony pozwanej przez wpisanie Gminy K. w miejsce Miasta i Gminy K..

W konkluzji wniosła o uchylenie wyroków sądów obu instancji i odrzucenie pozwu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozważany w pierwszej kolejności jako najdalej idący zarzut nieważności postępowania okazał się bezzasadny. Nie ma racji skarżąca, zarzucając, że w sprawie zachodzi niedopuszczalność drogi sądowej, gdyż dochodzone roszczenie powinno być zgodnie z art. 2 § 1 pkt. 2 i art. 3 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji egzekwowane w trybie egzekucji administracyjnej.

Według tego przepisu egzekucji administracyjnej podlegają podatki, opłaty i inne należności, do których stosuje się przepisy Działu III Ordynacji podatkowej oraz grzywny i kary pieniężne wymierzane przez organy administracji publicznej. Stosownie zaś do art. 3 § 1 tej ustawy, egzekucję administracyjną stosuje się do obowiązków określonych w art. 2, gdy wynikają one z decyzji lub postanowień właściwych organów, albo – w zakresie administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego – bezpośrednio z przepisu prawa, chyba że przepis szczególny zastrzega dla tych obowiązków tryb egzekucji sądowej. Tymczasem takiego charakteru wbrew stanowisku skarżącej nie ma dochodzone roszczenie, nie stanowi ono bowiem ani kary, ani opłaty ponoszonej przez posiadacza nieruchomości na podstawie przepisów ustawy o Ochronie środowiska i art. 84 ust. 1 ustawy o Ochronie przyrody. Zauważyć należy, że wymienione przepisy określają do jakich obowiązków stosuje się egzekucję administracyjną, a analiza tych przepisów pozwala stwierdzić, że dochodzonego roszczenia nie można zaliczyć do żadnego z wymienionych przypadków. Zatem postępowanie w sprawie nie jest dotknięte nieważnością z przyczyny określonej w art. 379 pkt 1 k.p.c.

Nie jest również uzasadniony zarzut naruszenia art. 350 § 1 i 3 k.p.c.

Na podstawie powołanego przepisu można sprostować w wyroku niedokładności przez uściślenie oznaczenia strony, jednak jest to dopuszczalne tylko wtedy, gdy

istnienie oczywistej omyłki wynika z oceny zakresu przedmiotowego i podmiotowego rozstrzygnięcia. Jak zwracał już na to uwagę Sąd Najwyższy, w trybie art. 350 § 1 k.p.c., nie może dochodzić do podmiotowego przekształcenia procesu z obejściem właściwych w tej mierze przepisów art. 194-198 k.p.c. (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 1998 r., II CKN 817/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 16, z dnia 9 sierpnia 2000 r., I CKN 749/00, niepubl. i z dnia 10 grudnia 2001 r., I PZ 93/01, OSNAPiUS 2003, nr 24, poz. 597). Jak wynika z akt sprawy, strona powodowa w pozwie wskazała jako stronę pozwaną Miasto i Gminę K., jednakże już sprzeciw od nakazu zapłaty złożyła Gmina K., co uszło uwagi Sądu Okręgowego i mimo, że udział w postępowaniu brała ta Gmina, w wyroku powtórzył błąd w oznaczeniu strony pozwanej, który słusznie sprostował Sąd Apelacyjny. W uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego zajął konkretne umotywowane stanowisko nie naruszając powołanego przepisu. W wyniku sprostowania nie doszło bowiem do podmiotowej zmiany powództwa po stronie pozwanej, lecz do właściwego określenia osoby prawnej, która jako pozwana wdała się w spór.

Nie zasługuje też na uwzględnienie zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego. Istota sporu sprowadzała się do rozstrzygnięcia, czy opłaty i kary za usuwanie drzew i krzewów określone w ustawie o ochronie środowiska są opłatami za korzystanie ze środowiska w rozumieniu art. 273 i art. 401 ustawy o ochronie środowiska. Dokonana w tym przedmiocie przez Sąd Apelacyjny, w ślad za Sądem Okręgowym, wykładnia tych przepisów prowadząca do pozytywnej odpowiedzi na to pytanie, nie może być skutecznie zwalczana. Z zawartego w art. 3 pkt 39 ustawy słowniczka ustawowych pojęć wynika, że przez środowisko rozumie się ogół elementów przyrodniczych, w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnię ziemi, kopaliny, wody, powietrze, krajobraz, klimat oraz pozostałe elementy różnorodności biologicznej, także wzajemne oddziaływanie pomiędzy tymi elementami. Art. 273 tej ustawy określający za jakie rodzaje korzystania ze środowiska ponoszona jest opłata, w ust. 3 wyraźnie odsyła do przepisów ustawy o ochronie przyrody, która w art. 84 normuje opłaty za usunięcie drzew i krzewów. Przytoczone unormowania nie pozostawiają wątpliwości, że opłaty za wycięcie drzew i krzewów są opłatami za ochronę środowiska, zatem zgodnie z art. 401 ustawy o ochronie środowiska także przychodami funduszy gminnych.

Wreszcie skarżąca nie ma racji zwalczając dokonaną przez Sąd Apelacyjny wykładnię 402 ust. 5 ustawy o ochronie środowiska. Wprawdzie z treści tego przepisu

wyraźnie wynika, że wpływy z tytułu opłat i kar za usuwanie drzew i krzewów stanowią w całości przychód gminnego funduszu gminy, z której terenu usunięto drzewa lub krzewy, jednakże jak trafnie uznały Sądy obu instancji, nie niweczy to nałożonego na gminę w art. 404 tej ustawy obowiązku przekazania nadwyżki przychodów do właściwego funduszu wojewódzkiego. W tej sytuacji zarzut naruszenia powołanych w skardze kasacyjnej przepisów prawa materialnego, nie może się utrzymać w konfrontacji z treścią uzasadnienia zaskarżonego wyroku.

Z tych względów skargę kasacyjną, jako pozbawioną uzasadnionych podstaw, oddalono (art. 398¹⁴ k.p.c.).